

Μακεδονικά

Τόμ. 30, Αρ. 1 (1996)



Γεωργίου Κ. Βουλτσιάδη, Η Προσωπική μέσα από την ιστορία- Τα γεγονότα στην Ανατολική Μακεδονία (1450-1994), ο Μακεδονικός Αγώνας, οι τρεις βουλγαρικές κατοχές- η αντίσταση- ο εμφύλιος

Αθ. Ε. Καραθανάσης

doi: [10.12681/makedonika.255](https://doi.org/10.12681/makedonika.255)

Copyright © 2014, Αθ. Ε. Καραθανάσης



Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Καραθανάσης Α. Ε. (1996). Γεωργίου Κ. Βουλτσιάδη, Η Προσωπική μέσα από την ιστορία- Τα γεγονότα στην Ανατολική Μακεδονία (1450-1994), ο Μακεδονικός Αγώνας, οι τρεις βουλγαρικές κατοχές- η αντίσταση- ο εμφύλιος. *Μακεδονικά*, 30(1), 352-355. <https://doi.org/10.12681/makedonika.255>

Νυμφαίου που από τό 1923 περιήλθε στο έλληνικό δημόσιο και τό 1943 στην Κοινότητα· αναφέρει μάλιστα τό ιστορικό τών ενεργειών τής Κοινότητας γιά τήν απόκτησή του, αλλά και τήν πανίδα και χλωρίδα του, καθώς και τά τοπωνύμιά του.

Ό κ. Ν. Α. Α. μās ξδωσε τήν ιστορία ενός από τά πλέον ιστορικά χωριά τής Μακεδονίας, που είναι και ή γενέτειρά του. Μέ τήν πληθωρική παράθεση τών πηγών, μέ τίς προσωπικές μαρτυρίες του, μέ τήν χρήση τών περυσθέντων αρχείων ανέστησε έναν ολόκληρο κόσμο: τόν μυθικό κόσμο του Νυμφαίου.

Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΑΘ. Ε. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ

Γεωργίου Κ. Βουλτσιάδη, *Ή Προσωπιάνη μέσα από τήν Ίστορία - Τά γεγονότα στην Ίνατολική Μακεδονία (1450-1994)*, *Ό Μακεδονικός Άγώνας, Οί τρείς βουλγαρικές κατοχές - Ή Άντίσταση - Ό Έμφύλιος, Θεσσαλονίκη 1995*, σσ. 437

Είναι ευτύχημα που τά τελευταία χρόνια τοπικοί λόγιοι, μέ περισσότερη από τούς λεγομένους ειδικούς διάθεση, ασχολούνται μέ θέματα τής ιστορίας τής τοπικής πατρίδας τούς. Τέτοια είναι ή περίπτωση του κ. Γ. Κ. Βουλτσιάδη που συνέθεσε τήν ιστορία τής κομωπόλεως Προσωπιάνη, γνωστής στον πολύ κόσμο γιά τίς θυσίες τής κατά τίς τρείς βουλγαρικές κατοχές που γνώρισε στον αιώνα μας.

Άρχικά ό κ. Γ. Κ. Β. ασχολείται μέ τά άφορώντα στην ίδρυση του οικισμού περί τό 1450 από βλαχόφωνους Έλληνες, τήν ετυμολογία του όνόματος Πρός-Τσιάν (= τό κοιδούνι), τήν, σύν τῷ χρόνῳ, αύξηση του πληθυσμού μέ τήν άφιξη κατοίκων τών γειτονικών οικισμών Καρλικοβατ, Ρεσίλτοβας, Νευροκοπίου. Αιώνες πέρασαν, τρείς και πλέον, και ό οικισμός πορεύθηκε ασφαλώς δοκιμαζόμενος όπως όλη ή τουρκοκρατημένη Μακεδονία· στίς αρχές του 18ου αι. σημειώνεται μία πληθυσμαική έκρηξη, μέ τήν συρροή Έλλήνων και Τούρκων ασχολουμένων μέ τήν καπνοκαλλιέργεια και τήν άμπελουργία και οι όποιοι είχαν έπωφεληθεί από όρισμένα ευνοϊκά μέτρα τής Πύλης γιά τήν δυνατότητα ελεύθερης διακινήσεως πληθυσμών. Τό 1760 κτίσθηκε και ή εκκλησία τών Ταξιαρχών.

Στό κεφάλαιο *Ή Προσωπιάνη κατά τόν 19ο αι.* ό συγγρ. αναφέρεται στην οικονομική άνοδό της χάρι στην εργατικότητα τών κατοίκων και τήν ικανή διοίκηση του γνωστού Ίσαήλ μπέη τών Σεργών. Στην κομωπολη κυριαρχούσε πλέον τό βλαχόφωνο έλληνικό στοιχείο, ενώ δέν έλειπαν και όρισμένοι βουλγαρόφωνοι μέ ρευστή έθνική συνείδηση, άρκετοί από τούς όποιους, λίγο άργότερα, πέρασαν στην Έξαρχία. Σημαντικός ήταν και ό ρόλος στην ενίσχυση τής εθνικής συνειδήσεως τών κατοίκων του μητροπολίτου Δράμας Γερμανού (1831)· τότε κτίσθηκε και ή εκκλησία τών Εισοδίων τής Θεοτόκου, που κάηκε τό 1949, και τό σχολείο. Στά μέσα του 19ου αι. έμφανίσθηκε και στην Προσωπιάνη και ό Πανολλαβισμός, τόν όποιο αντιμετώπισε μέ άγώνες και θυσίες ολόκληρος ό έλληνικός πληθυσμός μέ επικεφαλής τούς προκρίτους Ν. Λιάμη, Γ. Κ. Βουλτσιάδη, Λεων. Γ. Βουλτσιάδη, Δ. Ι. Βογιατζή, Χρ. Ι. Βογιατζή, Δάδο κ.ά., γιά τούς όποιους ό συγγρ. παρουσιάζει σύντομα βιογραφικά στοιχεία. Ό συγγρ. άσχολείται, κατόπιν, μέ τόν ρωσοτουρκικό πόλεμο του 1877-1878, τήν άπόπειρα δολοφονίας του Ν. Λιάμη από τούς έξαρχικούς, τήν συνθήκη του Βερολίνου, τήν άνθιση τών σχολείων και τών συλλόγων στην Προσωπιάνη, όπου λειτουργούσε πρό-

τυπο σχολεῖο ἄρρένων καὶ Παρθεναγωγεῖο, πού συντηροῦνταν ἀπὸ τὴν Φιλόμουσο Ἀδελφότητα «Ἡώς». Ὁ κ. Γ. Β. ἐπισημαίνει τὴν πυκνότητα τῶν ἀρχαιοελληνικῶν ὀνομάτων πού ἔδιδαν οἱ Προσωπσιανῶτες, ἐλληνόγλωσσοι, δίγλωσσοι καὶ τριγλωσσοί, ἀμυνόμενοι, ἔτσι, κατὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Γένους. Στὴν συνέχεια παρουσιάζονται οἱ προσπάθειες τῶν Ἑξαρχικῶν στὴν Προσωπιάνη, ὁ Μακεδονικὸς Ἀγῶνας, ἡ ψευδεπανάσταση τοῦ Ἰλντεν, ἡ ἀντίσταση τῶν κατοίκων μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν μητροπολίτη Δράμας Χρυσόστομο Καλαφάτη, πού ὀργάνωσε τὸν ἀγῶνα συνεπικουρούμενος ἀπὸ τοὺς προκρίτους Λεων. Βουλτσιάδη, Ἀδάμου Μακρῆ, Παπαϊωάννη Μακρῆ, Δημ. Α. Μήτσα, Γ. Παπούλη, Κ. Ράγια καὶ πολλοὺς ἄλλους πού ὀργάνωσαν καὶ ἔνοπλα τμήματα. Ὁ συγγρ. στὸ σημεῖο αὐτὸ παραθέτει μὲ λεπτομέρειες τὴν ὀργάνωση τῆς Προσωπσιανῆς ἀπὸ τὸν Χρυσόστομο καὶ τοὺς συνεργάτες του, μεταξύ τῶν ὁποίων, πλὴν τῶν ἀναφερθέντων, διακρίθηκαν καὶ οἱ Νικήτας Δρακόπουλος, ἀξιωματικὸς τῆς Χωροφυλακῆς, καὶ ὁ καπετὰν Τζάρας, πού ἦταν ὁ ἀνθυπολοχαγός, Στρατῆς Σπληναρίδης, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀρχικὰ ὑπηρετήσει ὡς διδάσκαλος στὴν Προσωπιάνη. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ συγγρ. ἀσχολεῖται μὲ τὴν περίπτωση τριῶν ἡρώων τῆς περιοχῆς, τοῦ Χρ. Βογιατζῆ, τοῦ διγλώσσου Ἀρμεν Κούπτσιου καὶ τοῦ Βασ. Κομπόκη.

Στὸ ὄγδοο κεφάλαιο παρουσιάζεται ἡ οἰκονομικὴ, πολιτιστικὴ καὶ κοινωνικὴ κίνηση καὶ ζωὴ στὴν κωμόπολη· ὁ κ. Γ. Β. ἀναφέρεται ἐδῶ στὴν καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ, πού εἶναι ἡ βασικὴ ἐνασχόληση τῶν κατοίκων, στὸ ἐμπόριο, στοὺς συνεταιρισμούς, στοὺς καταστηματαρχες, στὸν ρόλο τῆς μουσικῆς καὶ τῆς Φιλομοῦσου Ἀδελφότητας «Ἡώς», στὴν ζωὴ τοῦ χωριοῦ, στὴν κίνηση τοῦ βιβλίου, στίς διασκεδάσεις τῶν κατοίκων, στὰ ἔθιμα τοῦ γάμου, τῶν ἐορτῶν τῆς Ὁρθοδόξιας, κ.ἄ. Σέ εἰδικὸ ὑποκεφάλαιο ὁ συγγρ. ἀσχολεῖται μὲ τὴν πορεία τῶν ἐργασιῶν ἀνεγέρσεως τοῦ σχολείου, τίς συνδρομὲς τῶν κατοίκων, τοὺς πρωτεργάτες, τοὺς χορηγούς, τὴν ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ κτηρίου· καὶ φυσικὰ τοὺς πρῶτους ἐπιστήμονες τῆς Προσωπσιανῆς, πάλιν, βεβαίως γιὰ τὴν πρώτη δεκαετία τοῦ 20οῦ αἰ.

Ὁ συγγρ. ἐπανερχεται στὸν Χρυσόστομο Καλαφάτη καὶ στὸν ἀγῶνα του κατὰ τῶν Ἑξαρχικῶν, μιλεῖ γιὰ τὴν ἀπομάκρυνσή του τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1907, τὴν λύπη τῶν Προσωπσιανῶν πού συνέχισαν ὁμως τὴν ἐπιτυχὴ ἀντίστασή τους κατὰ Βουλγάρων, ρουμανιζόντων, Τούρκων. Ἀναφέρεται, στὴν συνέχεια, στὸ Σύνταγμα τῶν Νεοτούρκων, στὴν ἐπιστροφή τοῦ Χρυσόστομου στὴν Δράμα τὸν Αὐγούστο τοῦ 1908 καὶ στὴν βραχεῖα παραμονή του ἐκεῖ, καθὼς καὶ στὴν ἐπίσκεψή του στὴν κωμόπολη. Ἀκολουθοῦν τὰ σχετιζὰ μὲ τὴν δευτέρη ἀπομάκρυνση τοῦ ἔθνομάρτυρος μητροπολίτου (θέρους τοῦ 1909), τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου σχολείου τὸ ἴδιο ἔτος, τὴν ἀναδιοργάνωση τῶν σχολείων.

Στὸ δέκατο κεφάλαιο ὁ λόγος εἶναι γιὰ τοὺς βαλκανικοὺς πολέμους, ὁπότε στὸν μητροπολιτικὸ θρόνο τῆς Δράμας ἦταν ὁ μητροπολίτης Ἀγαθάγγελος ὁ Μάγνης πού συνεργάσθηκε μὲ τίς τοπικὲς ἐθνικὲς δυνάμεις καθόλη τὴν διάρκεια τῆς ποιμαντορείας του. Ὁ συγγρ. μιλεῖ στὸ σημεῖο αὐτὸ γιὰ τοὺς Προσωπσιανῶτες ἀγωνιστὲς τῶν βαλκανικῶν πολέμων, στὴν ὑποχώρηση τῶν Τούρκων, στίς ραδιουργίες τῶν Βουλγάρων τοῦ Πανίτσα κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ στίς βουλγαρικὲς ὁμότητες κατὰ τοῦ τουρκικοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ τὸν Ὀκτώβριο 1912. Στὰ τέλη Ἰουνίου 1913 οἱ Βούλγαροι ἀποχώρησαν, μετὰ δηλαδὴ τὸν Β΄ Βαλκανικὸ Πόλεμο, καὶ τὰ γεγονότα αὐτὰ ἐξιστορεῖ ὁ συγγρ. μὲ γλαφυρότητα, ἀλλὰ καὶ μὲ θλίψη, καθὼς καταγράφει τὴν ὑποχώρηση τῶν Βουλγάρων, τὴν σύλληψη ἐγκρίτων Προσωπσιανῶν, τίς σφαγὲς στὴν Νιγρίτα καὶ τὸ Δοξάτο καὶ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς κωμοπόλεως.

Στὸ ἑνατο κεφάλαιο ὁ κ. Β. κάμει λόγο γιὰ τὸν Α΄ Παγκόσμιον Πόλεμον καὶ τὴν

δεύτερη βουλγαρική κατοχή: προηγήθηκε, όμως, ένα διάστημα δημιουργίας με την αύξηση του πληθυσμού της κομοπόλεως από νέους κατοίκους πρόσφυγες από την Άνω Μακεδονία και την Άνατ. Θράκη. Ή αφήγηση εδώ γίνεται τραγική με την βουλγαρική εισβολή στα ελληνικά εδάφη την 4/17 Αυγούστου 1916 και την έναρξη της δεύτερης βουλγαρικής κατοχής που συνοδεύθηκε από φόνους, όμηρίες, λεηλασίες, βιασμούς· με άποκορύφωμα τό «παιδομάζωμα», υπό την βουλγαρική έκδοχή του «χριστιανικού αλτρουισμού». Χρειάστηκε νά περάσουν δύο και πλέον δραματικά χρόνια (Αύγ. 1916-Οκτ. 1918) γιά νά άπελευθερωθεί ή Άνατ. Μακεδονία και φυσικά και ή Προσωτάνη μετά από την πληρωμή ενός βαρυτάτου φόρου αίματος και θυσιών, λεπτομέρειες τών οποίων παραθέτει ό συγγραφέας (σ. 229).

Στό δωδέκατο κεφάλαιο ό λόγος γιά τήν περίοδο του Μεσοπολέμου (1920-1940), τήν όποία ό συγγρ. χαρακτηρίζει ως χρυσή εποχή γιά τήν ήρωική κομπολόη· αναφέρονται εδώ οι διαμάχες, κόσμεις όπωσδήποτε, δύο κορυφαίων πολιτικών αντιπάλων, του ίατρού Άθαν. Γ. Τριανταφυλλίδη και Γεωργ. Άθ. Παπουλή που διετέλεσαν επί μακρά χρονικά διαστήματα πρόεδροι της Κοινότητας (τότε) Προσωτάνης. Άκολουθεί ή καταγραφή τών γεγονότων της περιόδου μετά τήν άπελευθέρωση του 1918, τήν συρροή προσφύγων από τήν Μικρά Άσία και τήν Θράκη και έν γένει τήν μεγάλη προσπάθεια γιά οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη με τήν αύξηση του καπνμπορίου, τήν εισαγωγή του φωτισμού, τήν λειτουργία άλωνιστικών συγκροτημάτων, άλαιορύλων, δικτύων ύδρευσεως, γεωτρήσεων, τήν εμφάνιση του βοβού κινηματογράφου και τών χαρτοπαικτικών λεσχών. Άκολούθησε ή οικονομική κρίση 1931-1932, ή ανάκαμψη και ή ευημερία με τήν κατασκευή νέων έργων, αύξηση της καπνοπαραγωγής, εισροή χρήματος. Τήν άκμή αυτή διέκοψε ό Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, τήν άτιμόσυρα να του οποίου από τήν άρχή ως τό τέλος δίδει με παραστατικό τρόπο ό συγγρ.: γερμανική κατοχή μιάς ώρας (μόνον!), αλλά, κυρίως, ή σκληρή και απάνθρωπη βουλγαρική κατοχή από 21 Άπριλίου 1941-φθινόπωρο 1944, που άφησε έρείλια, σάτχες και αίμα τήν Άνατ. Μακεδονία. Ό κ. Γ. Β. εκθέτει λεπτομερώς τήν γενικότερη κατάσταση στήν Έλλάδα, τήν εθνική αντίσταση, τά λάθη της ήγεσίας του ΚΚΕ, αλλά και τήν εμφάνιση συνεργατών τών Ναζί. Άσχολείται ιδιαίτερος ό συγγρ. με τήν εξέγερση της Προσωτάνης που ήταν καθαρή «προβοκάτσια» της βουλγαρικής ΟΧΡΑΝΑ, γιά νά καταπνίξει, στήν συνέχεια, στο αίμα τήν Άνατ. Μακεδονία.

Στό χρονικό της σφαγής ό συγγρ. καταθέτει με κάθε λεπτομέρεια τά γεγονότα με άντικειμενικότητα, τά όποια ό μελλοντικός ιστορικός της Άνατ. Μακεδονίας όφείλει νά λάβει υπόψη του, αφού περιέχονται πολλές άλήθειες μιάς πραγματικότητας, τήν όποία έζησε ό συγγρ. και τήν όποια κρίνουμε σκόπιμο νά μήν παρουσιάσουμε εδώ. Καλόν, όμως, είναι οι ενδιαφερόμενοι νά διαβάσουν αυτό τό χρονικό. Θά ώφεληθούν πολυ. Τό αυτό ισχύει και γιά τό επόμενο ύποκεφάλαιο γιά τήν άπελευθέρωση της Άνατ. Μακεδονίας και φυσικά και της Προσωτάνης μέ τήν εμφύλια διαμάχη και τά έκατέρωθεν σφάλματα.

Στό δέκατο τέταρτο κεφάλαιο εξετάζεται ή πρώτη μεταπολεμική περίοδος με τήν έπιστροφή τών φυγάδων, τήν άποκατάσταση της νομιμότητας, τίς μεταπολεμικές δυσκολίες, τίς προσπάθειες άνασυγκροτήσεως, τήν ίδρυση καπνικού συνεταιρισμού, αλλά και τήν δράση παραστρατιωτικών ομάδων που λυμάνονταν τήν περιοχή, τήν έναρξη του εμφυλίου σπαραγμού. Ό κ. Γ. Β. δίδει τό γενικό πολιτικό πλαίσιο αυτής της τραγικής περιόδου, προκειμένου νά συμβάλει στήν Προσωτάνη. Καί αυτό τό κεφάλαιο άποκτά ιδιαίτερη σημασία, αφού ό συγγρ. καταγράφει καταστάσεις που ό ίδιος έζησε και παραθέτει με τόν πλέον άντικειμενικό τρόπο.

Στό δέκατο πέμπτο κεφάλαιο ο συγγρ. μιλεί για την πολιτική και οικονομική κατάσταση στην κομόπολη μετά τα γεγονότα των ετών 1946-1950 με τις πολλαπλές δυσκολίες στην καλλιέργεια του καπνού, αλλά και την εργώδη προσπάθεια των κατοίκων για ανάκαμψη. Τότε, μετά τα μέσα της δεκαετίας του '50, σημειώνεται και η μετανάστευση με όλα τα άρνητικά παρεπόμενα της, έννοουμε δηλ. τόν δημογραφικό και παραγωγικό μαρασμό. Έξετάζεται, ακολουθώντας, η πολιτική ζωή στην Προσωπιάνη για την περίοδο 1960-1974 και κατόπιν η ζωή μετά την μεταπολίτευση και οι προοπτικές που άνοιχθηκαν γι' αυτήν. Έτσι περίπου κλείνει το όμορφο αυτό βιβλίο του κ. Γ. Β. για την ιδιαίτερη πατρίδα του· στον επίλογο, ως μνημόσυνο, παρατίθενται τα ονόματα των Προσωπασανιωτών που φονεύθηκαν από τους Βουλγάρους από 30/9/41-3/10/41, τα όποια αναγράφονται στην επιτύμβια στήλη του Κοιμητηρίου της κομοπόλεως.

Περιττό νά σημειώσουμε την ωφέλεια και χρησιμότητα του βιβλίου αυτού που με αγάπη συνέθεσε ο κ. Γ. Β. για την ιδιαίτερη πατρίδα του. Αξιοποίηση των πηγών, επιτυχής σύνθεση, λεπτομερείς αφηγήσεις, κατάθεση αγνώστων ειδήσεων που αφορούν τον αιώνα μας. Αυτά είναι τα χαρακτηριστικά και οι άρετές του βιβλίου. Και μαζί οι εικόνες από πίνακες ζωγραφικής, φιλοτεχνημένοι από τόν ίδιο τόν συγγρ., και που αναπαριστούν την όμορφια αυτής της ακρόρειας της Άνατ. Μακεδονίας.

Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΑΘ. Ε. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ

Νικολάου Άργ. Λούστα, *Λαογραφική Μελέτη Νιβεάστας = Νέβεσκας = Νυμφαίου Φλωρίνης*, Θεσσαλονίκη 1996, σσ. 274.

Ο κ. Ν. Α. Λούστας, επί χρόνια διδάσκαλος στην Δυτική Μακεδονία και την Θεσσαλονίκη, αγάπησε την γενέθλια γη, τό Νυμφαίον Φλωρίνης, και ασχολήθηκε με την ιστορία της και τόν πολιτισμό της. Καρπός αυτής της αγάπης είναι τα δύο βιβλία με πλούσιο υλικό, χρήσιμο στον αναγνώστη, αλλά και στον ερευνητή. Στόν υπότιτλο του βιβλίου του δηλώνει αυτή του την διάθεση προς τό Νυμφαίον. «Η αγάπη, γράφει, προς την γενέθλια γη και η διάσωση των ήθων και έθιμων των βλαχοφώνων Έλλήνων υπήρξε τό κίνητρο της εργασίας μου αυτής». Ο συγγ. ανήκει λοιπόν σ' εκείνους τούς παλαιούς καλούς εκπαιδευτικούς που δέν μόχθησαν μόνον για την μόρφωση των νέων, αλλά φροντίζουν νά διασώσουν την ιστορία, τά μνημεία του λόγου, τόν πολιτισμό έν γένει τών περιοχών, όπου γεννήθηκαν ή δίδαξαν· γι' αυτό τούς όφείλουμε βαθιά εύγνωμοσύνη.

Στήν εισαγωγή ο κ. Ν. Α. παρουσιάζει τά περιεχόμενα και την μεθοδολογία που ακολουθεί· πρόκειται για υλικό που ο ίδιος άγγιξε μετέχοντας στόν βίο των Νυμφαιωτών συμπατριωτών του από μικρό παιδί. Στό πρώτο κεφ. ο συγγρ. ασχολείται μέ τά ζητήματα που αφορούν την κοινωνική όργάνωση του οικισμού: παρουσιάζει τίς διατυπωθείσες υποθέσεις για την ίδρυση του Νυμφαίου, πιθανότατα μετά τό 1385, την ένυμολογία Νιβεάστα από τό νι-βεάστα (άρνητικό μακεδονικό μόριο vi + video = βλέπω) = άθέατο, τόν έρχομό προσφύγων από την Νικολίτσα του Γράμμου, την φυγή Νυμφαιωτών προς τά Άνω Πορόια πρό του 1659, τόν πλοΰτο των κατοίκων του, την συμμετοχή τους στους έθνικούς άγώνες· τόν απασχολεί, έπίσης, ή διοίκηση του χωριού μέ τούς δημογέροντες, τίς ένορίες, τούς φόρους, τούς κοινοτικούς ύπαλλήλους,